

SVART PÅ HVITT

De sådde vind i Guernica.
De høster orkan i Berlin!

1. DESEMBER 1943

TYSKLAND BOMBES SØNDER OG SAMMEN

ENIGHET

Småsabotasjen - Anlabrannen er tyske provokasjoner. Det er forsøk på å splitte det norske folk, for å hindre samlet aktiv innsats.

Se opp for falske rykter og publikasjoner.

Enighet på hjemmefronten er viktigere enn noensinne.

Nyheter 30-11.

Området mellom Sosj og Dnjepr er praktisk talt ryddet for fiendtlige styrker. Den røde arme står nå 10 km fra Shlobin og ca 40 km fra Bobruisk. Ytterligere 40 byer og landsbyer befridd i Hvitrussland. En rekke fiendtlige angrep mot Kievframspringet avvist. Lengere sør kamper langs så å si hele Dnjeprfronten. Brohodet ved Tsjerkassy utvidet. Ruskaja Polnaja og Kirilovka inntatt. Jernbanen fra Tsjerkassy avskåret. Framgang også sør for Kremensjog. Bombing av Apostolowo.

Den 8. arme har gått til offensiv fra sitt brohode nord for Sangro. Et nytt brohode opprettet lengere oppe i dalen. Civitanova og mål nord for Carigliano beskutt fra sjøen.

Luftangrep mot Vesttyskland, Frankrike, Holland og Belgia. Bremen igjen bombet ved dagslys.

Australske styrker fra Sattelberg står nå ca. 2 km fra japanernes neste støttepunkt på Ny Guinea. Bunga. Allierte fly over Salomonøyene og Ny Britannia. 2 japanske destroyere og 1 fraktskip senket. Kampene om Gilbertgruppen nærmer seg sin slutt. Fiendtlige stillinger på Marshalløyene bombet.

Ukeoversikter.

LUFTOFFENSIVEN I uken 21 til 27. nov. ble Berlin utsatt for 5 angrep. Tre av tunge bombemaskiner, to av Mosquitofly. Siden den 19. er vel 6000 tonn bomber sluppet over byen. Tallet

for hele krigen er 13 000 tonn.

Omkring 30 pct. av millionbyen er ødelagt. 5 av de viktigste jernbanestasjonene, ca. 100 fabrikker og en rekke administrasjonsbygninger ligger i grus. Folk strømmer til fots ut av byen.

Betydningen av angrepen gir seg av noen generelle opplysninger. Foruten å være Tysklands administrative sentrum er Berlin Europas største industriby, et viktig knutepunkt for jernbaner og luftruter, og Tysklands nest største innlandshavn. Maskiner, elektriske apparater, presisjonsapparater og kabler, framstilles i større mengder ved fabrikkene i Berlin enn i noe annet tysk industrisentrum. Også våpen- og ammunisjonsindustrien er representert. Ved de store flyfabrikkene blir det bygget Focke-Wulf og Dorniermaskiner. En tredjedel av de siste leveres av bedriftene i Berlin.

Også andre mål har vært angrepet. Vesttyskland er bombet gjentagne ganger ved dagslys og om natten. Krigens største dagangrep er utført idet ca. 1000 fly samtidig foretok et tokt mot Nordfrankrike og det nordlige Tyskland. Særlig Bremen ble hårdt rammet. Under toktet ble det skutt ned 61 fiendtlige fly, mens 39 allierte gikk tapt. Et stort angrep er utført mot Frankfurt a. Main, som er en viktig innlandshavn og industriby. Endelig har Stuttgart vært kraftig bombet. Denne byen spiller først og fremst rolle som knutepunkt for trafikken til Italia, men er også et viktig industrisentrum.

Fly fra Afrika har bombet Toulon og Cannes. I Toulon ble havneanleggene og ubåtverftet rammet.

Mineleggingen i de tyske farvann og bombingen av fiendens skipsfart, har fortsatt.

I de tyske «gjengjeldelsesangrep» mot England, har det gjerne deltatt noen få maskiner.

ØSTFRONTEN Ved sin motoffensiv ved Kievframspringet, klarte tyskerne å stanse den russiske framgangen på dette frontavsnitt. Det tyske presset stoppet opp ca. 60 km fra Kiev og like nord for Tsjernigov. Den senere utvikling har vist at de ikke makter å stanse offensiven på østfronten som helhet.

Det avgjørende slag om Hvitrussland synes å være innledet. Russerne har gått over Pronja, Sosj og Beresina. Ved å true den siste banen fra Gomel, har de tvunget fienden til å oppgi denne viktige industribyen som var tyskernes siste støttepunkt øst for Dnjepr. Kormu, Tsjetsjersk, Buda Kosjelevskaja og en rekke andre steder mellom Sosj og Dnjepr er inntatt. Hele frontlinjen Vitebsk-Orsja-Mogilev-Shlobin synes alvorlig truet. Russerne nærmer seg det sistnevnte knutepunkt både fra øst og vest, og står nå under 20 km fra det.

Den røde arme er kommet ca. 40 km oppover i Beresinadalen og den har nådd den viktige jernbane fra Mogilev til Korosten ved Jakimovskaja.

Framgangen er hurtig også i Pripetsumpene vestfor Retsjitsa. Her er regionsentret Jelsk inntatt, og omgående bevegelser truer Mosir og Kalinkovitsje ved banen fra Mogilev.

Tyskerne rykker hurtig tilbake på en 160 km bred front. Militær-sakkyndige har regnet med sterkere forsvar på linjen Shoblin-Kalinkovitsje-Mosir; i dag synes den allerede å være i fare.

Også i Dnjeprbuene fortsetter framgangen. Sør for Kremensjog er Onfrijevka befridd. Truslen mot Suamenka øker. Styrkene fra Dnjeppetrovsk har fordrevet tyskerne bl. a. fra Aleksandrov. Omkring 20 km skiller Den røde arme fra Nikopol og Apostolowo hvor tyske transporter har vært utsatt for sterke luftangrep. (Forts. s. 4)

DEN STORE OFFENSIVEN

Krigen kan vinnes i 1943, skriver den amerikanske forfatteren Max Werner. Muligens er Werner for optimistisk, men han har sikkert rett når han sier at vilkåret for en hurtig seier, er en storoffensiv på alle fronter.

Det trenges en offensiv egnet til å splitte og slite opp fiendens styrker, en offensiv som vil øke varemanglen i Tyskland og bryte moralen på den tyske hjemmefront. Til innsatsen hører ikke bare fortsettelsen av rodegardiens heltemodige kamp og opprettelsen av nye fronter i vest og sør. Også vi i de besatte land må gjøre vår plikt. Vi har ikke lov til å sove og dromme om frihet og seier. Seieren er kampens frukt. Den vinnes ikke ved passiv holdning.

Du sier at en ødelagt fabrikk, en båt som synker eller en jernbane som sprenges ikke betyr så meget. Du har rett. En enkelt sabotasjeakt knuser ikke Tyskland. Og likevel er de besatte lands industri og jordbruk livsviktig for undertrykkerne. Minst 9 av 10 dagsverk ved våre fabrikker og verksteder, er dagsverk til fordel for den tyske krigsmaskin. Tror du at kvelstoffbindelser laget i Norge er mindre brukbare i sprengstoffindustrien enn de som lages i Tyskland. Tror du at låter reparert ved norske verft ikke er egnet for krigsviktige transporter? Er du istand til å nevne en bedrift hvis arbeid ikke er en avlastning for det tyske arbeidsmarked, og som derfor ikke gjør det mulig for fienden å mobilisere større styrker for hæren og rustningsindustrien?

En enkelt sabotasjeakt betyr ikke så meget. Men serier utført av trenete, kyndige folk kan bli faretruende. Varemanglen i Tyskland vil øke, hitler vil bli nødt til forsøke å kjøre sin industri under ennå større press enn hittil. Mangelen på arbeidskraft i det tredje rike tiltar. Det vil bli nødvendig å øke vaktholdet i våre fabrikker, langs jernbanene og i havnene. Vaktholdet binder soldater.

Med sabotasjen følger represalier. Men husk vi er i krig.

Hvor sterkt er Tyskland?

I sin nylig utkomne bok «Bakom Stålvallen», kommer Svenska Dagbladets tidligere korrespondent i Berlin, Arvid Fredborg, med endel anslagsvise beregninger over Tysklands militære styrke i dag. Nedenstående tabell gir en antydning om de omtrentlige proporsjoner i mill.

270 inf. og lette div.	4,050
25 panserdiv.	0,200
Tungt art., spesialtropper	0,250
Ersatzhær (depoter i hjemlandet)	1,000
Luftvern	1,000
Polititropper	0,500
Vaktropper (reservister)	0,500
Flyvåpnet	0,900
Flåten	0,250
Kystartilleriet	0,150
Etappetropp., OT, arb.tj.	2,000
	10,300
Bulgaria, 30 div. mm.	0,650
Romania, 25 » »	0,600
Slovakia	0,100
Kroatia	0,100
Italienske fascister	0,050
Frivillige fra forskj. land	0,020

De tyske divisjonene har sikkert ennå høy kampverdi selv om ånden innenfor Wehrmacht stadig blir dårligere. Særlig har hitlers autoritet som øverstbefalende sunket katastrofalt. Men ennå er disiplinene ikke blitt særlig frynset og Wehrmacht må sies å være intakt.

Imidlertid har tapet av elitetropper vært særlig stort i år, og mange divisjoner består derfor for en stor del av Unruh-Helden, dvs. mannskaper som er kommet til under den totale bunnskrappingen som general Unruh har herjet.

Særlig er nok kvaliteten av Ersatzhæren temmelig lav, hvilket ikke kan være særlig betryggende med tanken på de 12 mill. utenlandske arbeidere i Tyskland. Hvor dypt bunnskrappingen har gått, framgår av at det innenfor waffen ss er dannet en særlig hitlerjugenddivisjon, altså gutter mellom 16 og 18 år.

Luftvernets 1 mill. mann er regulære styrker. Skulle en regne med alle som betjener våpnet, ville en komme opp i dobbelte.

Polititroppene har meget stor kampverdi, særlig trenet i gatekamper og revolusjonsteknikk.

Kulturkrigen.

Europas nyordning forutsetter at «herrefolket» skal sikres mill. traller som skal holdes på det lavest mulige kulturtrin.

I fullt samsvar med det har hitler ført en systematisk krig mot den polske kultur. Universitetet i Krakow ble stengt like etter at tyskerne rykket inn i landet. Professorene og assistentene ble fengslet og ført til Oranienburg hvor 17 døde under tortur. Samtlige universitet og alle høyere skoler ble nedlagt. I de «innlemmede» områdene finnes det ikke engang folkeskoler med undervisning på polsk. Polsk vitenskapelig liv er gjort umulig. Museer, kunstsamlinger og bibliotek er beslaglagt. 4-5 tusen bøker er satt på indeks og det er forbudt å gi ut nye på polsk.

Det blir ført en intens kamp mot denne kulturfiendtlige politikk. Hundretusener elever får hemmelige undervisning. Selv universitetsstudier kan gjennomføres i det skjulte.

Men polakkene nøyter seg ikke med kump på kulturfronten. Motstanden vokser stadig, både den passive og den aktive. Sabotasjen straffes hårdt, ofte med døden; like fullt øker den fra dag til dag.

Krigsskadetrygden oppgir verdien av skaden etter bombingene av Knaben til en og en halv mill. kroner. For Rjukan er skaden elleve mill. Beregningen er etter førkrigspriser.

Luftvåpnet er sterkt svekket. Det regnes med 10-12000 fly i første rekke, mest jagere. Fordelt over et helt kontinent blir antallet absolutt utilstrekkelig. Og Luftwaffe er handicappet av mangel på drivstoffer, så personalet ikke får den nødvendige trening hvilket førte til at det bare i 1942 hadde 200000 ulykker med 1500 totaltap.

Hva vasallene angår kan Finland og Ungarn ansees som avskrevne og lenge varer det vel ikke for det går samme veien med Bulgaria.

Tallene er imponerende, men strekker ikke til for å forsvare festningen. Det ville en oversikt over motstanderens samlede stridskrefter nok gjøre innlysende.

Svart på hvitt. 1. des. 1943.

AMERIKA LEGGER KURSEN OM

Krigen 1914-18 var for amerikanerne bare en europeisk krig som de deltok i for å redde demokratiene. Men da Europa fortsatte sitt nasjonalistiske kjekl, trakk de seg skuffet tilbake til sin tradisjonelle isolasjon bak to oseaner, hvor de utenfor all fare ville bygge videre på sin frie sivilisasjon.

Da japanerne den 7 desember 1941 knuste den amerikanske flåten ved Pearl Harbour, smadret de også denne illusjonen. Det ble et vendepunkt for Amerika, hvis syn på verdenspolitikken ble plutselig og grundig forandret. Krigsteknikken hadde ikke bare overvunnet avstandene, men også opinionen, og fra nå av tilhører Amerika hele verden.

Blant de opinionsdannende elementer inntar kirkesamfundene en dominerende plass. De var alle utpreget isolasjonistisk innstillet før Pearl Harbour, men nå krever de at Amerika skal ta sin del av trykningen av verdensordningen. Parolen «mot krigens» er byttet med «for fredens».

Amerika er en ung nasjon, og de gamle idealer Frihet, Likhets og Rettferdighet er trass i alt levende. Det tror på demokratiet i dets amerikanske form og mener at dette århundredet skal bli et amerikansk århundre, og freden en folkefred. Det er noe av misjonæranden i dette synet som det blir statsmennenes oppgave å realisere.

Amerikanerne beskjeftiger seg i dag med verdensomspennende problemer. De går inn for den gode grannens politikk, og interessen omfatter også de fargete folkeslagene som skal få del i Atlanterhavserklæringens prinsipper. Idealisme og materielle interesser går her hånd i hånd. Kolonistystemet skal internasjonaliseres og siden avskrives etter at folkene er hjulpet fram til selvstendighet. For Kina er sympatien stor. Det vil bli en stormakt som amerikanerne innstiller seg på forretningsmessige og kulturelle forbindelser med og på store investeringer. Forretningsmennene ser veldige markeder og ungdommen utdanner seg på alle felter for å ta del i kulturellet.

Amerikanernes nye verdensbil-

lede erkjenner verdens økonomiske solidaritet, og fører til kravet om et intimt internasjonalt samarbeide for å heve levestandarden i alle land. Kjøpte menn framhever at det kapitalistiske system i dets gamle form er ferdig, og at Sovjets og Amerikas økonomiske systemer kan leve side ved side og samarbeide.

Innstillingen til Sovjet har forøvrig undergått en dramatisk forandring. Den skyldes beundringen for Sovjets tapre og seige kamp og det mer egoistiske syn at denne kampen har gitt Amerika den nødvendige tiden til å ruste. Det vesentlige av denne sympatien kommer sikkert til å bestå, for det er trass i alt store likheter mellom de to sambandstatene. Begge er blitt til ved en folkelig revolusjon og består av mangfoldige raser og kulturgrupper, og pionerånden og de djervt stigende produksjonskurvene fengsler fantasien og gir Sovjet en sagnliknende prestisje. Sovjet og Amerika er framtidens land. Og når nasismen er knust mener amerikanerne at Sovjet vil virkeliggjøre de idealene som har fått sitt uttrykk i verdens frieste forfatning.

Det er de nasjonale og internasjonale økonomiske motsetningsforhold som i første rekke er skyld i nasisme og krig. De må derfor løses, og det er dette visepresident Wallace gir uttrykk for når han definerer frihet for nød i 7 punkter, som både omfatter et fullstendig sosialøkonomisk program for å avskaffe arbeidsløsheten og et konjunkturpolitisk med sikte på å bringe paradokset med overfylte varelagre, utnyttede produksjonskrefter og sultne og dårlig kledde mennesker ut av verden.

Wendell Willkie gjør seg til talsmann for en radikal endring av utenrikspolitikken. Samarbeidet må gjøres smidigere, og penge- og tollpolitikken, som hittil har vært styrt av trange gruppeinteresser, må innlemmes i planmessig internasjonal oppbyggingspolitikk.

En konsekvens av Amerikas nye syn er at dets eget negerproblem nå må løses en gang for alle. Negerne er klar over sin veldige sjangse og kjemper dyktig og intelligent for å nå den fulle likestillin-

gen de har krav på. Nasismens raschat og japanernes framstøt som har tvunget fram erklæringer om likheten mellom rasene, har gjort negerspørsmålet akutt og negrene har fått en god forlundsfele i de hvites dårlige samvittighet. Det innrømmes at følgen av krigen må bli negrones fulle likestilling og alle nasjonens ledere står her på den rette siden. Dessuten er presidentvalget neste år, og 10 pct. av Amerikas innbyggere er negere.

Amerika kan ikke styres mot folket, og folkets mening er i dag klar. Amerika vil stå midt i verdenspolitikken som det geografisk ligger midt i verden. Isolasjonismen grodde dypt i Amerikas jord, men nå skal den rykkes opp med roten.

Landets tannleger har nektet å betale lisens til det nasistiske tannlegeforbund. Tannlegene utenfor Oslo har nå mottatt en skrivelse hvor det heter at gjennom forenens kanselli er blitt innrapportert at vedkommende ikke har betalt lisensen. Da dette skyldes politiske motiver, sies det, får tannlegen en frist på 8 dager til å betale lisensen. Hvis beløpet ikke er betalt innen denne frist, blir tannlegens rett til å utøve tannlegevirksomhet inndratt. Tannlegen selv vil bli satt under tiltale for overtredelse av «lov» om forbud mot «fotkefiendlige» virksomhet med påstand om straff og formuesinndragende.

Frontkjempermerker og andre ns-frimerker med tilleggsverdi, kjøpes, trass i gjentatte advarsler, av filatelister som ellers vil forestille å være gode nordmenn. Når vil filatelistene forstå at landets interesser veier tyngre enn deres samlermani? Kjøp av ns-frimerker betyr direkte understøttelse av ns og kan bare betraktes som forræderi.

Under det siste flyangrepet ble en mann av politiet, under heftige protester anbragt i tilfluktsrommet ved Trefoldighetskirken. Han nektet plent å gå ned da han til stadighet leste om at angloamerikanerne fortrinnsvis bombet kirker osv. og her var det hele tre kirker foruten Reichman i nærheten. Han ble arresteret.

(Ukeoversikter. Forts. fra s. 1)

ITALIA Den 8. arme har opprettet et brohode på den nordlige bredd av Sangro. Heftige kamper har vært utkjempet i traktene omkring Castel di Sangro, hvorfra det går en viktig autostrada mot nord. Den 5. arme har bedret stillingene sine og rykket en del fram, særlig i nærheten av Benatro.

Værforholdene har bedret seg, men likevel kan en ikke regne med hurtig tempo i den nærmeste framtid.

Jernbanen Roma—Firenze og jernbanemål ved Genova, Bologna og i provinsen Ancona har vært bombet. Orlogsskip har beskutt fiendens sambandslinjer nord for Garigliano og i Gaetabukten.

Motstanden mot tyskerne og fascistene fortsetter i Norditalia. Lombardia er erklært i umlagel-setilstand. Marionettregjeringen kaller seg nå for «Italias sosiale republikanske regjering»; den har altså funnet det opportunt å sløye ordet «fascistiske».

BALKAN Den jugoslaviske frihetsarme har utkjempet kamper i Slovenia og inntatt flere byer ved landets nordlige grense. Tyske og ungarske besetelsestropper har vært bekjempet med hell i Serbia. Hårde slag har funnet sted i nærheten av Split. En viktig gruve i Kroatia er besatt av partisanene.

Sofia, et av Balkans viktigste kommunikasjonsentra, har igjen vært utsatt for et kraftig luftangrep. Dette har, sammen med det inntrykk bombingene av Berlin har gjort, øket nervositeten, ikke bare i Bulgaria, men også i de øvrige vasallstater. En rekke byer evakueres i all hast. I Bulgaria har det funnet sted fredsdemonstrasjoner hvor det ble ropt: «Vi vil ikke dele Berlins skjebne!»

DET ØSTLIGE MIDDELHAV De allierte har oppgitt Samos, den siste øya de hadde i Egeerhavet. Tapet av Dodekaneserne har betydning, ikke bare fordi de engelsk-amerikanske troppene mister utfallsbaser for operasjoner mot det østlige Balkan, men også p.g.a. inntrykket det gjør i Tyrkia. Ifølge meddelelser offentliggjort i den tyrkiske presse, har den britiske regjering anmodet Tyrkia om å oppfylle sine forpliktelse overfor Storbritannia, d.v.s. tre inn i krigen. Den tyrkiske regje-

ring skal ha svart at forholdene for øyeblikket ikke tillater dette. Forhandlingene fortsetter.

LIBANON Presidenten og regjeringen har gjenopptatt sin funksjon. Streiken i Beirut er avslått.

COLOMBIA, et land på 7,850 mill. innbyggere, har erklært Tyskland krig.

DET FJERNE ØSTEN Ape-mama, Maken og Tarawa er nå på amerikanske hender. Mulighetene for erobring av de øvrige Gilbertøyene og den dermed følgende sikring av transportene til og fra Australia skulle være gode.

Gilbertgruppen kan gi utfallsbaser mot Marshalløyene og Karolinene, som sammen med andre Stillehavøyer danner en bro på vei mot Filippinene og Japan. Amerikansk herredømme over det sentrale Stillehav vil true japanernes forbindelser med Ny Guinea, Ny Britannia og andre stillinger i sør. De kolossale avstandene gjør imidlertid en hurtig utvikling ikke særlig sannsynlig.

På Ny Guinea er Stadelberg n-v for Finschhafen inntatt. Fienden rykker mot nord og fjerner seg fra forsyningsbasen Rabaul.

Amerikansk framgang på Bougainville.

Luftangrep mot Formosa og japansk skipsfart. En krysser senket og en annen skadet. Under et sjøslag ved Ny Britannia, mistet japanerne 4 destroyere.

Sambandsstatene er mere overlegne til sjøs enn noensinne. I 1941 talte den amerikanske orlogsfleet 344 skip, i dag består den av 817.

Den tyske regjering har tinget 200 handelskip i størrelsen 3 til 5 tusen tonn ved danske, finske, hollandske og tyske værft. Det er sikkert overbelastningen av kommunikasjonsnett og den stadige bombingene som har tvunget hitler til dette skritt. Nybyggingen vil bety et ytterligere press på det tyske arbeidsmarked, og den vil bl. a. skje på bekostning av ubåtbyggingen.

Propagandaleder Lie på Hamar meldte seg i best ut av ns. Senere ble han tvunget til å ta utmeldelsen tilbake. Da han etterpå ble spurt av en jøssing om han nå var medlem, bemerket han: «Her-til kan svares både ja og nei.»

Føderasjoner etter krigen.

Russernes erklæring om at de ikke ønsker føderasjoner av små stater, har vakt en livlig interesse. Det er grunn til å tro at russernes standpunkt vesentlig er dik-tet av følgende forhold. For det første at de ikke ønsker noen føderasjon rettet mot sitt eget land. For det annet at de ikke ønsker at førkrigstidens alliansepolitikk igjen skal oppstå. For det tredje at de er imot føderasjoner, dannet ved regjeringsbeslutninger for forholdene i de ulike land er stabilisert, og folkemeningen er kommet til orde. De to siste punkter er i første rekke myntet på forholdene i Syd- og Mellomeuropa. Endelig kan vi for det fjerde tilføye at de russiske erklæringer også har en brodd mot slike planer om isolerte, «nøytrale» forbund, som de svenskene har lansert for Norden.

Spørsmålet har sannsynligvis vært drøftet på Moskvakonferansen. På denne konferanse var de fire stormakter enig om nødvendigheten av et utstrakt internasjonalt samarbeid etter krigen. Spørsmålet om føderasjoner av små stater må sees i lys av dette vedtak. Det er i denne forbindelse av interesse å notere at Cordell Hull, i sin erklæring om Moskvakonferansen til kongressens plenum, bl. a. uttalte at det ikke lenger ville være nødvendig å ha interesserferer, særlige allianser eller maktbalanser slik som i førkrigstiden.

For egen regning vil vi tilføye at spørsmålet om føderasjoner er en sak av internasjonal betydning. Hvis føderasjoner skal oppstå, må det bære fordi de ansees som hensiktsmessige av hensyn til det allmennelige internasjonale samarbeid. Det er dette arbeid vi først og framst trenger. Føderasjoner dannet på grunnlag av særinteresser eller føderasjoner, dannet ut fra et urealistisk syn om at visse stater kan leve sitt eget liv uavhengig av den øvrige verden, har vi ikke noe behov for. De er tvertimot skadelige.

HUSK TEATER- og KONSERT-BLOKADEN

Det skal bli fin propaganda han presterer.